

15. august 2011

Folkeskolens planlagte undervisningstimal – perioden 2008/09-2010/11¹

Af Katja Behrens

Skolerne planlægger fortsat med flere klokketimer end påkrævet

Samlet set planlægger skolerne med langt flere timer, end de er forpligtet til. Eleverne skal i perioden 2008/09-2010/11 fra 1.-9. klasse som minimum have 6.960 timer. Skolerne planlægger dog i gennemsnit at give eleverne 7.590 timer, altså 630 timer mere end påkrævet. Det svarer til knap to klokketimers ekstra undervisning pr. uge pr. klassetrin over minimum.

Kun få skoler har samlet set planlagt med et for lavt timetal

Hvis skolerne havde planlagt med en anden fordeling af timer inden for klassetrinnene, vil kun to skoler på 1.-3. klassetrin, otte skoler på 4.-6. klassetrin og to skoler på 7.-9. klassetrin have planlagt med et for lavt timetal.

Minimumstimal i faget historie giver problemer for skolerne

Skolerne planlægger i gennemsnit med færre timer i faget historie, end de er forpligtet til. Det betyder, at for godt 14 procent af eleverne på 4.-6. klassetrin har skolerne ikke planlagt med det påkrævede minimum på 180 timer over den treårige periode 2008/09-2010/11. Det bemærkes, at dette må antages at være et forbigående problem, der skyldes vanskeligheder med implementeringen af nye krav om minimumstimal i faget historie fra og med skoleåret 2010/11 for 4.-6. klassetrin, dvs. med at sikre, at de elever, der har gået i 4.-6. klasse i perioden 2008/09-2010/11 med udgangen af 2010/11, har fået tilbudt minimum 180 timer i faget historie.

Flere elever forventes at modtage minimumstimallet i fag/fagblokke på 1.-3. klassetrin og 7.-9. klassetrin

I seneste periode (2008/09-2010/11) forventes en større andel elever i 1.-3. klasse og 7.-9. klasse at modtage² minimumstimallet i et/en eller flere fag/fagblokke³ end ved forrige periode. Dette gælder dog ikke elever på 4.-6. klassetrin på grund af det nye minimumstimal i historie. Samlet for 1.-9. klasse er andelen, der ikke forventes at modtage minimumstimallene i konkrete fag/fagblokke, steget med godt et procentpoint, men for både 1.-3. klasse og 7.-9. klasse ses et fald.

¹ Opgørelserne i dette notat er opgjort pr. 1. april 2011. Det bemærkes, at de historiske tal også opdateres, jf. metodenotat.

² "Modtage" refererer i notatet til de planlagte undervisningstimal, som skolerne har indberettet. Opgørelserne viser således ikke nødvendigvis det faktiske antal timer, eleverne har modtaget.

³ Fagblokkene omfatter a) humanistiske fag (dansk, engelsk, tysk/fransk, historie, kristendomskundskab og samfundsfag), b) naturfag (matematik, natur/teknik, geografi, biologi og fysik/kemi) og c) praktiske/musiske fag (idræt, musik, billedkunst, håndarbejde/sløjde/hjemkundskab, valgfag).

Hvordan opgøres de planlagte timetal i forhold til minimumstimetallene?

For at undersøge hvorvidt en skole har planlagt med et tilstrækkeligt undervisningstimetal i forhold til at overholde reglerne om minimumstimetal, der gælder for tre skoleår af gangen, følges eleverne over en treårig periode. Den aktuelle opgørelse af folkeskolernes planlagte undervisningstimetal dækker over skoleårene 2008/09, 2009/10 og 2010/11. Opgørelsen af timetallene udregnes for de elever, der i skoleåret 2008/09 gik i henholdsvis 1. klasse, 4. klasse og 7. klasse. Eleverne følges i tre år fra skoleåret 2008/09, således at de i skoleåret 2009/10 indgår med det planlagte timetal for henholdsvis 2. klasse, 5. klasse og 8. klasse, og i 2010/11 indgår med timetallene for 3. klasse, 6. klasse og 9. klasse, jf. metodeafsnittet for en uddybelse heraf.

Skolerne planlægger i gennemsnit med flere timer end påkrævet

Det gennemsnitlige planlagte timetal for folkeskolens 1.-9. klasse er steget fra perioden 2003/04-2005/06 til 2008/09-2010/11, jf. tabel 1. I 2003/04-2005/06 planlagde skolerne i gennemsnit med 7.549 undervisningstimer mod 7.590 undervisningstimer i 2008/09-2010/11. Dog bemærkes et fald i det planlagte timetal fra 2006/07-2008/09 til seneste periode.

For alle seks perioder gælder, at skolerne i gennemsnit har planlagt med flere timer end, de er forpligtet til. I 2008/09-2010/11 skal eleverne som minimum have 6.960 timer. Skolerne giver altså 630 timer mere end påkrævet.

Tabel 1 Gennemsnitlige planlagte undervisningstimetal pr. elev i 1.-9. klasse

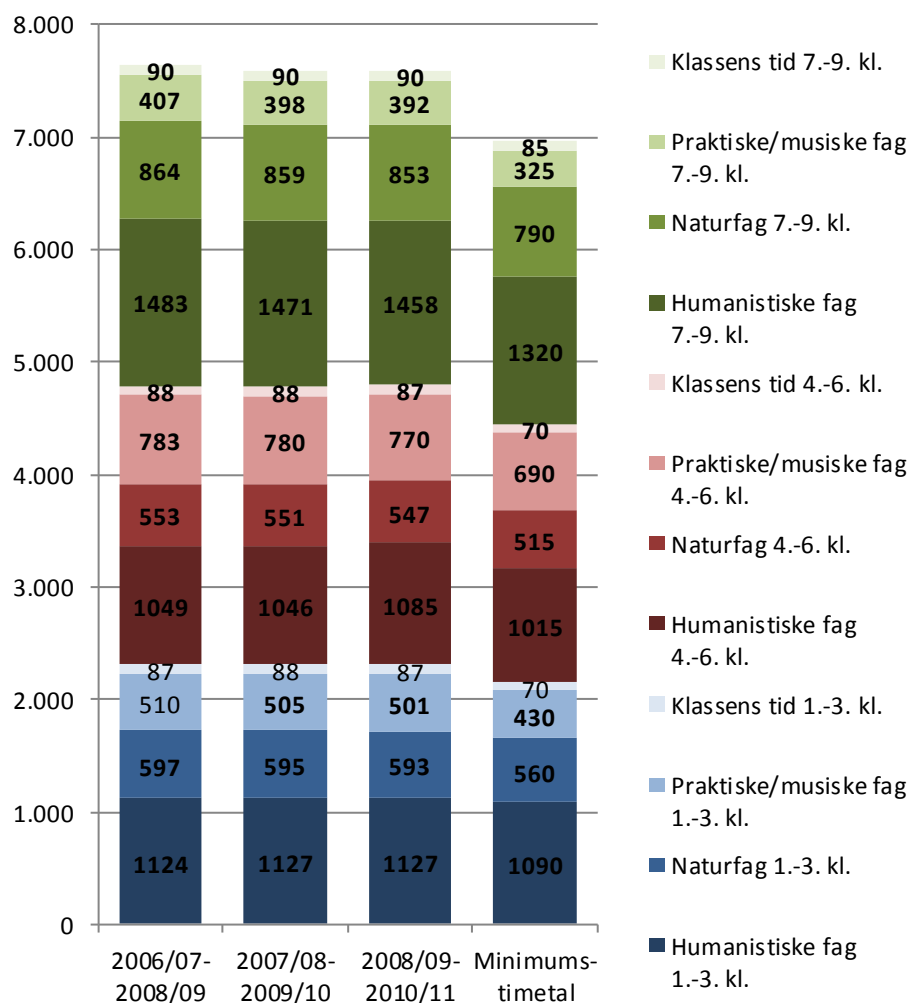
	2003/04- 2005/06	2004/05- 2006/07	2005/06- 2007/08	2006/07- 2008/09	2007/08- 2009/10	2008/09- 2010/11
	--- Antal timer ---					
Planlagt timetal	7.549	7.616	7.612	7.636	7.595	7.590
Samlet minimumstimetal	6.810	6.810	6.810	6.900	6.900	6.960
Planlagt timetal over minimumstimetallet	739	806	802	736	695	630

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Ved en fordeling af det gennemsnitlige planlagte undervisningstimetal på de enkelte fagblokke viser det sig, at skolerne i gennemsnit har planlagt med et højere timetal end minimumstimetallet i alle fagblokke og på alle klassetrin, jf. figur 1. Dette gælder for samtlige perioder tilbage til 2003/04-2005/06 (ses ikke af figur 1).

Skolerne har især planlagt med et højt timetal i faget klassens tid på 1.-3. og 4.-6. klassetrin samt i de praktiske/musiske fag på 7.-9. klassetrin.

Figur 1 Gennemsnitlige planlagte undervisningstimetal pr. elev i 1.-9. klasse

Note: Minimumstimetalet i den humanistiske fagblok 4.-6. klasse steg fra perioden 2007/08-2009/10 til 2008/09-2010/11 pga. indførelse af et minimumstimetal i faget historie. Perioderne 2006/07-2008/09 og 2007/08-2009/10 skal sammenlignes med et minimumstimetal på 955 klokketimer i den humanistiske fagblok 4.-6. klasse.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

1/5 af skolerne overholder ikke minimumstimetallene

Det forhold, at skolerne har planlagt med flere timer, end de er forpligtet til, betyder ikke, at de planlagte timetal på alle skoler lever op til minimumstimetallene i samtlige fag/fagblokke. Det er fx muligt for en skole at planlægge med et højere timetal end minimum i de praktiske/musiske fag, men med lavere timetal i de humanistiske fag.

I perioden 2008/09-2010/11 har 20 procent af skolerne i et eller flere fag/fagblokke på et eller flere klassetrin planlagt med færre timer end minimumstimetallene, jf. tabel 2.

Skoler med forhold under minimum fordeler sig på en stor andel af landets 98 kommuner og Christiansø. For de seneste tre perioder er det omkring 75 procent af kommunerne, der har skoler, der ikke har overholdt minimumstimetallene. I seneste periode (2008/09-2010/11) har 74 kommuner en eller flere skoler med et planlagt timetal under minimum.

Tabel 2 Skoler og kommuner der ikke har overholdt minimumstimetallene

	2003/04- 2005/06	2004/05- 2006/07	2005/06- 2007/08	2006/07- 2008/09	2007/08- 2009/10	2008/09- 2010/11
	--- Antal ---					
Skoler	488	132	114	257	293	288
Kommuner	83	52	53	71	77	74
	--- Andel ---					
Andel skoler	31	9	7	17	20	20

Note: Bemærk at antallet af kommuner er inklusiv Christiansø

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Ni procent af eleverne forventes ikke at modtage minimumstimetallene

I perioden 2008/09-2010/11 forventes ni procent af eleverne i 1.-9. klasse *ikke* at modtage minimumstimetallene i et eller flere fag/fagblokke, jf. tabel 3. Siden perioden 2005/06-2007/08 er der sket en stigning i andelen af elever, der ikke forventes at modtage minimumstimetallene. Den negative udvikling skyldes hovedsageligt, at skolerne ikke har levet op til en forøgelse/indførelse af minimumstimetal i fagene dansk og historie på henholdsvis 1.-3. klassetrin og 4.-6. klassetrin, jf. følgende afsnit.

På 4.-6. klassetrin ses en markant stigning i andelen af elever, der ikke forventes at modtage minimumstimetallet – fra tre procent til 16 procent. Det skal ses i sammenhæng med indførelsen af et nyt minimumstimetal i faget historie. Det bemærkes, at dette må antages at være et forbigående problem, der skyldes vanskeligheder med implementeringen af nye krav om minimumstimetal i faget historie fra og med skoleåret 2010/11 for 4.-6. klassetrin, dvs. med at sikre, at de elever, der har gået i 4.-6. klasse i perioden 2008/09-2010/11 med udgangen af 2010/11, har fået tilbudt minimum 180 timer i faget historie.

Hvis minimumstimetallet i historie 4.-6. klasse ikke medtages i opgørelsen af andelen af elever, der ikke forventes at modtage minimumstimetallet i den seneste periode (2008/09-2010/11), da vil andelen falde fra de 16 procent til fire procent. Endvidere vil det betyde, at kun fem procent af eleverne på 1.-9. klassetrin ikke ville forventes at modtage minimumstimetallene mod de nuværende ni procent i perioden 2008/09-2010/11.

Fra perioden 2007/08-2009/10 til 2008/09-2010/11 ses et markant fald i andelen af elever på 1.-3. klassetrin, der ikke forventes at modtage minimumstimetalene – fra knap 15 procent til seks procent. I denne sammenhæng bemærkes, at der i perioden 2003/04-2005/06 gradvist blev indført ekstra undervisningstid i faget dansk svarende til 30 årlige klokketimer. Fra 1. august 2006 blev undervisningstimetallet i faget dansk på 1.-3. klassetrin i hvert af skoleårene 2006/07, 2007/08 og 2008/09 yderligere styrket med 30 årlige klokketimer. De ekstra timer i dansk betød samtidig en forhøjelse af minimumstimetallet i den humanistiske fagblok. Indfasningen af de nye og ekstra timer i faget dansk har ikke været helt enkel, jf. den markante stigning fra perioden 2005/06-2007/08 til 2006/07-2008/09.

Tabel 3 Andel elever der ikke forventes at modtage minimumstimetalene i et/en eller flere fag/fagblokke, pct.

Periode	1.-3. klasse	4.-6. klasse	7.-9. klasse	Samlet 1.-9. klasse
2003/04-2005/06	22,6	10,0	11,6	14,9
2004/05-2006/07	4,9	2,8	2,8	3,6
2005/06-2007/08	4,3	2,1	2,2	2,9
2006/07-2008/09	14,5	2,1	3,6	6,9
2007/08-2009/10	14,6	3,1	7,3	8,4
2008/09-2010/11	6,0	16,1	5,4	9,2

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

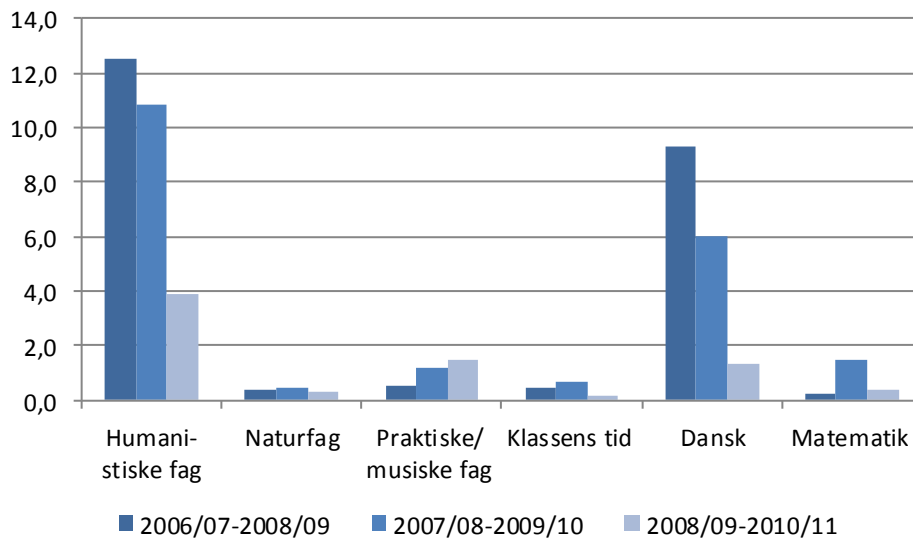
Figur 2-4 viser andelen af elever, der ikke forventes at modtage minimumstimetallet i det/den enkelte fag/fagblok i perioden 2006/07-2008/09 til 2008/09-2010/11.

Med undtagelse af faget dansk, og dermed den humanistiske fagblok, forventes langt hovedparten af eleverne på 1.-3. klassetrin som minimum at modtage minimumstimetallet. I faget dansk ses dog markante fald i andelen af elever, der ikke forventes at modtage minimumstimetallet, siden 2006/07-2008/09. I seneste periode er andelen faldet til lidt over én procent af eleverne i dansk og fire procent af eleverne i den humanistiske fagblok.

For de resterende fag og fagblokke på 1.-3. klassetrin har andelen af elever, der ikke forventes at modtage minimumstimetallet, svinget en smule. For alle tre perioder gælder, at under to procent af eleverne ikke forventes at modtage minimumstimetallet.

Figur 2 Andel elever i 1.-3. klasse der ikke forventes at modtage minimumstimetallet, pct.

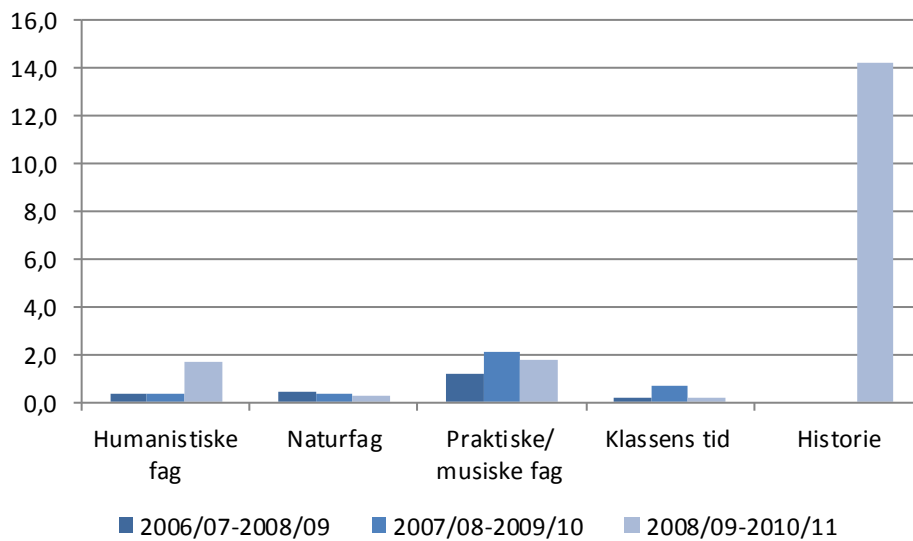

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

På 4.-6. og 7.-9. klassetrin forventes langt hovedparten af eleverne at modtage minimumstimetallet i de enkelte fagblokke. I faget historie, hvor der fra indeværende periode (2008/09-2010/11) er indført et minimumstimetal, ses dog, at en relativt stor andel elever ikke forventes at modtage minimumstimetallet – lidt over 14 procent. Dette slår også ud i en lille stigning i andelen af elever, der ikke forventes at modtage minimumstimetallet i den humanistiske fagblok på 4.-6. klassetrin.

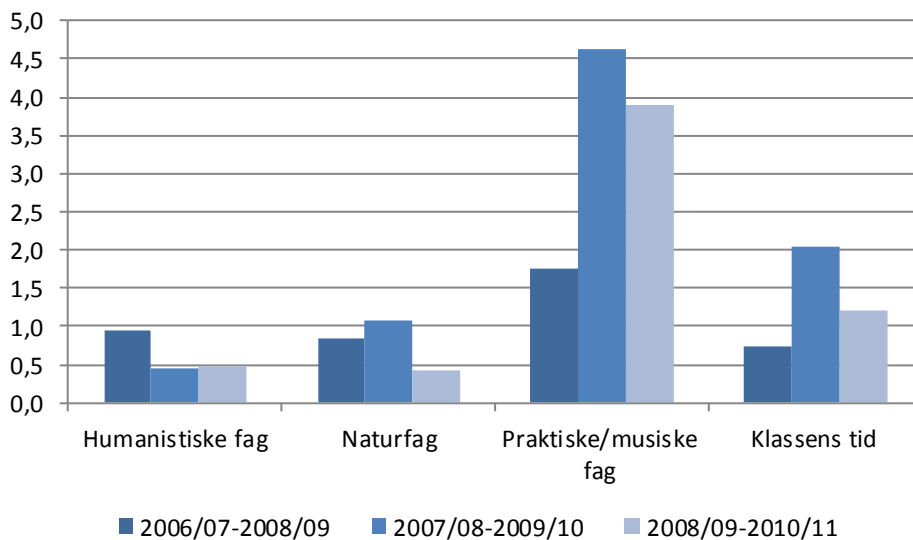
For de resterende fag og fagblokke ses et fald fra 2007/08-2009/10 til 2008/09-2010/11.

Figur 3 Andel elever i 4.-6. klasse der ikke forventes at modtage minimumstimetallet, pct.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 4 Andel elever i 7.-9. klasse der ikke forventes at modtage minimumstimetallet, pct.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Kun få skoler har samlet set planlagt med for få klokketimer

Kun få skoler har samlet set planlagt med for få timer inden for klassetrinnene, jf. tabel 4.

Tabellen viser antallet af skoler, der, ved en opgørelse af det samlede planlagte undervisningstimetal for alle fag inden for klassetrinnet, har planlagt med et timetal, der ligger under det samlede minimumstimetal på klassetrinnet. Ved en

omfordeling af de planlagte timetal inden for 1.-3. klasse, 4.-6. klasse og 7.-9. klasse ses, at færre skoler over tid ikke lever op til minimumstimetallene.

Springet i antal skoler på 1.-3. klassetrin i perioden 2006/07-2008/09 skal ses i sammenhæng med forøgelsen af minimumstimetallet i faget dansk. Springet i antal skoler på 4.-6. klassetrin i 2008/09-2010/11 skal ses i sammenhæng med indførelsen af et minimumstimetal i faget historie. Begge dele medførte en forhøjelse af minimumstimetallet på klassetrinnene.

Tabel 4 Skoler der samlet set har planlagt med færre timer end minimum

	1.-3. klasse	4.-6. klasse	7.-9. klasse
2003/04-2005/06	30	23	8
2004/05-2006/07	8	4	4
2005/06-2007/08	2	1	2
2006/07-2008/09	15	2	6
2007/08-2009/10	9	2	3
2008/09-2010/11	2	8	2

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Minimumstimetallet i historie giver skolerne problemer

Fra indeværende periode (2008/09-2010/11) er indført et minimumstimetal i faget historie på 4.-6. klassetrin. Skolerne skulle over den treårige periode planlægge med minimum 180 undervisningstimer til deres elever.

I perioden 2008/09-2010/11 har skolerne i gennemsnit planlagt med hovedparten af timerne i det seneste skoleår 2010/11, jf. tabel 5. Tabellen viser det gennemsnitlige undervisningstimetal pr. skoleår. Det ses, at skolerne i gennemsnit har planlagt med 176 klokketimer over den treårige periode, hvilket er fire klokketimer færre end minimumstimetallet på 180 timer.

Tabel 5 Gennemsnitlige undervisningstimetal i faget historie 4.-6. klasse fordelt på klassetrin og skoleår

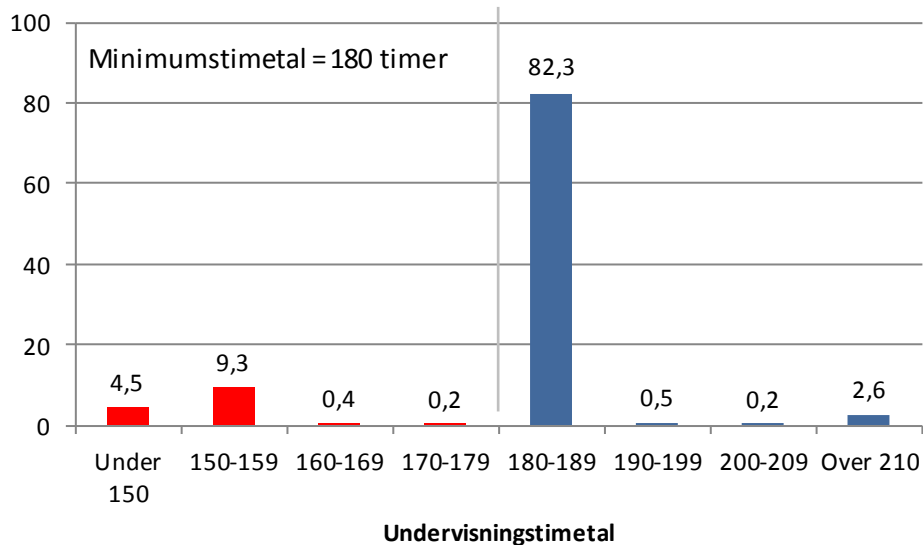
	2008/09	2009/10	2010/11
4. klasse	52	53	59
5. klasse	35	53	61
6. klasse	57	57	71

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Figur 5 viser andelen af elever, der forventes at modtage færre eller flere timer end minimumstimetallet i historie, i perioden 2008/09-2010/11. Samlet set forventes knap 86 procent af eleverne at modtage minimumstimetallet eller mere. Af de elever, som forventes at modtage færre timer end minimum, forventes langt hovedparten at modtage under 160 timer, mens hovedparten af de elever,

som forventes at modtage minimum eller mere, forventes at modtage 180-189 timer over den treårige periode. Eleverne, som ikke forventes at modtage minimumstimetallet, trækker således markant ned i det gennemsnitlige planlagte timetal på landsplan. Dette forklarer, hvorfor det gennemsnitlige timetal er lavere end minimumstimetallet trods det, at langt hovedparten af eleverne forventes at modtage minimumstimetallet i historie.

Figur 5 Andel elever der forventes at modtage færre eller flere timer end minimumstimetallet i faget historie 4.-6. klasse, 2008/09-2010/11

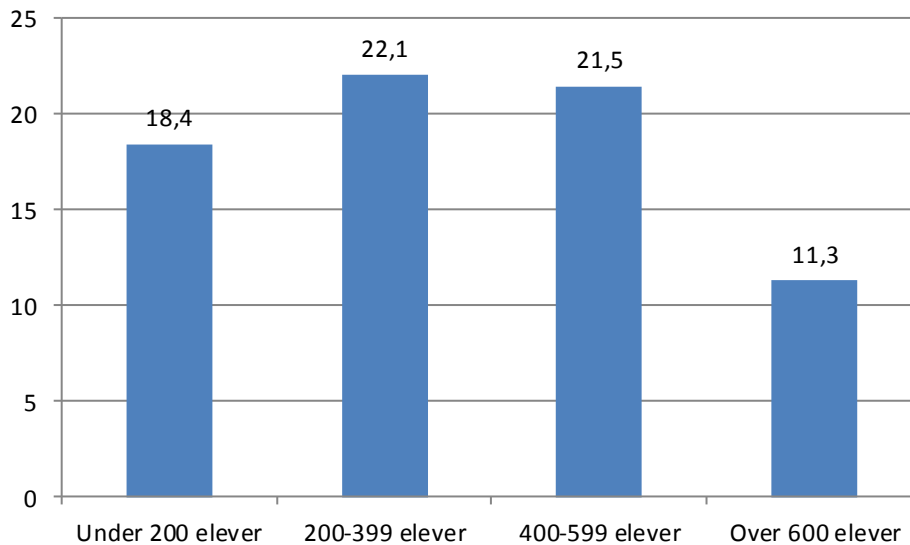

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Færre store skoler ligger under minimumstimetallet

Skoler med over 600 elever har færre elever, der ikke forventes at modtage minimumstimetallet i et eller flere fag, end skoler med færre end 600 elever, jf. figur 6. På skoler med under 600 elever forventes 18-22 procent af eleverne på 1.-9. klassetrin ikke at modtage minimumstimetallene mod lidt over 11 procent på skoler med over 600 elever. Antalsmæssigt svarer det til, at 274 skoler med under 600 elever ikke har planlagt med et tilstrækkeligt timetal mod 14 skoler med over 600 elever.

Figur 6 Andel skoler, hvor elever i 1.-9. klasse ikke forventes at modtage minimumstimetallet i et eller flere fag/fagblokke, fordelt på skolestørrelse, 2008/09-2010/11, pct.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

På Undervisningsministeriets hjemmeside er det muligt at finde opgørelse af det planlagte undervisningstimetal på skole- og kommuneniveau. Her er både vist undervisningstimetal pr. skoleår og for de treårige perioder, jf. nedenstående link.

<http://uvm.dk/service/Statistik/Folkeskolen%20og%20frie%20skoler/Elever/Undervisningstimer.aspx>

Det bemærkes, at der for perioderne 2004/05-2006/07, 2005/06-2007/08 og 2006/07-2008/09 ikke nødvendigvis er overensstemmelse med undervisningstimetallene pr. skoleår. Data for de tre perioder stammer fra Skolestyrelsens tilsyn med undervisningstimetallene, den nuværende Kvalitets- og Tilsynsstyrelse.